

որովհետեւ Մենք տեսանք թէ ինչ մեծ ջերմեռանդութեամբ եւ կրօնական նուիրմամբ, Դուք, ընտիր անձ, եւ նախագահող հեռատարած եւ ընդարձակ կերպով այնքան բազմաթիւ մարդոց եւ սրբազան եպիսկոպոսներու վրայ, կը դաւանիք Հռովմէական Եկեղեցւոյ պարտաւոր հրահանգներուն եւ հպատակութիւնը եւ կը յարդէք Առաքեալներու իշխանը անձին մէջ Մեր խոնարհ ինքնութեան, եւ Զեղի համար եւ Զեր հօտին համար կը խնդրէք ջուրը որ կը բխի յորդառատ հայթայթելու համար այս փրկութեան ակերէն որոնք Մեր մօտ են:

«Այն ատենէն ի վեր երբ լքեցիք այս փափուք մայրական ստիները եւ առաջնորդութիւնը, եղաւ խուժումը Զեր վրայ ամէն շարիքներու, ըլլալով առաջին աղբիւրը եւ արմատը, ճիշտ է խորհիլ թէ անոր (Հռովմա Եկեղեցւոյն) վերադարձով է որ դժբախտութիւնները որոնք կը ճնշեն ձեզ, Աստուծոյ ոգորմութեամբ կրնան ապահովաբար այրիլ, չքանալ:

«Ուստի, յարգելի եղբայր, ժրջանօրէն աշխատէ եւ հոգ տար այս փրկարար կատարեալ միութեան քու բոլոր սրտովդ, յորդորէ, զգուշացուր եւ զօրացուր քու բոլոր որդիներդ, մի գաղբիր կարենալէ անոնց համար շահիլ աղօթքով եւ ինքզինքիդ համար յաւիտեանական փառք արքայութեան մէջ եւ, եթէ հաճելի է տիրոջ, աւելի չափով խաղաղ եւ հանդարտ պայմաններ այս կեանքը անցընելու համար ալ: Մենք երբեք պիտի չզգալինք ասոր նուիրելէ օժանդակութիւնները Մեր բարի պաշտօնին եւ հեղինակութեան որ կրնայ առաւելութեամբ եւ շահով գործածուիլ: Սակայն Դուն պիտի ըմբռնես աւելի պայծառութեամբ ամէն կէտ նամակէն մեր յարգելի եղբայրներէն՝ Կարտինալներէն սուրբ Հռովմէական Եկեղեցւոյն Հաւատոյ Տարածման Սուրբ ժողովին: Նամանաւանդ Մենք Ամենակարող Աստուծոյ կը խնդրենք որ Ան նպաստաւոր եւ բարեացակամ ըլլայ Զեր Եղբայրութեան եւ բոլոր Հայ ժողովուրդին, եւ Մենք շնորհենք Առաքելական օրհնութիւն Մեր բոլոր հայրական սրտէն եկող:

«Տրուած ի Ս. Մարի Մատօր, Հրոսովմ, Զկնորսին մատանիով կնքեալ, Օգոստոս 5, 1662-ին, Մեր քահանայապետութեան ութերորդ տարին:»⁽⁴⁾

Աղեքսանդր Պապին այս նամակը զարմանալի է Յակոբ Կաթողիկոսին դէմ բաւական յանդիմանական կերպով զըրուած ըլլալուն համար: Պապական թուրթը այն տպաւորութիւնը կուտայ թէ Յակոբ Դ.ի նամակը, որ քիչ առաջ տուինք, ամբողջութեամբ աղերսագիր մը եղած ըլլար Հռովմէականութեան գիրկը ընդունուելու համար: Հաւանաբար կա'մ Յակոբ Դ.ի նամակը սխալ թարգմանուած է հայերէնէ լատիներէնի կամաւոր կերպով, եւ կամ թէ պապական քարտուղարութիւնը ինքնիրեն վերագրումներ ուղած է ընել Զուղայեցիի անմեղ նամակին: Վերջապէս Յակոբ Դ.ի նամակին մէջ ոչ մէկ բան կայ որ առիթ տայ Սրբազան Պապին ըսելու իր նամակին մէջ «կը դաւանիք Հռովմէական Եկեղեցւոյ պարտաւոր հրահանգներուն եւ հրահատակութիւնը»: Յակոբ Կաթողիկոս ոչ մէկ խօսք բրած է իր նամակին մէջ Հրոսովմայ Եկեղեցւոյն հպատակելու եւ հնազանդելու: Այդ մասին ոչ մէկ խօսք, ոչ մէկ ակնարկութիւն: Աւելորդ է աւելի երկարել այս մասին:

Հետաքրքրական է թէ ինչ հարեանցի տուեալներով երբեմն պատմական անձնաւորութեանց մասին կարեւոր եղբայրականութեանց կը հասնինք: Հաւատոյ

(4) Carmelites in Persia vol. I. էջ 380-81 Դմոթ. 2 էջ 380. Ասիկա քարգմանաբար հրատարակած է Մեսրոպ վրդ. Թեքեան որ թարգմանութեամբ կերպով քերիներ գտած եւ սրբագրած է. կ'ըսէ. իմ քարգմանութեան մէջ: Իր ՅԱԿՈԲ Դ. ԶՈՒԿԱՅԵՑԻ գործին մէջ իր բազմախոս շնորհքն ալ ցոյց տուած է (էջ 125) ՀԱՍԿԻ իմ քարգմանութեան մէջ կարդալով իմ «գլուխ եւ ՏԻՐՈՒՂԻ» իբր «գլուխ եւ տիրական...»

Միւս անձան սրբազորութիւններուն համար ըսեմք որ երեքն ալ քաջշուքներ են մեր քարգմանութեան, որ կատարուած է Անգլիքէնի վրայէն այս լատինագիր պապական կոնդակին: